

**125η Συνάντηση
Μετα-Ψυχολογίας
Βασίλειος Μαούτσος**

10/5/11

Μεταψυχολογικό Σεμινάριο

Ελληνικό Ινστιτούτο Κλασικής Ψυχανάλυσης

'The Theme of the Three Caskets'

και

'Two Lies told by Children'

Freud, S. Τόμος XII (1913)

Στη πρώτη απ' αυτές τις δύο μικρές εργασίες του Freud χρησιμοποιώντας υλικό από την κλασική λογοτεχνία - τραγωδία και κωμωδία - όπως 'ο Έμπορος της Βενετίας' και 'ο Βασιλιάς Lear' έρχεται να επισημάνει ένα διαχρονικό φαινόμενο το οποίο δεν είναι άσχετο από το υλικό των ανθρωπίνων φαντασιώσεων, εν γένει.

Παρατηρεί ο Freud ότι πολύ συχνά στην λογοτεχνία, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, η μοιραία επιλογή η οποία ζητείται προκειμένου να ληφθεί μια καθοριστική απόφαση είναι μεταξύ τριών προσώπων, που λειτουργούν ως επιλογές. Συνήθως, αυτές παίρνουν την μορφή 'γυναικών', όπου εντέλει μέσα από εντελώς ασυνείδητες διαδικασίες, 'το τρίτο' άτομο το οποίο επιλέγεται είναι αυτό που φέρει όχι μόνον την θηλυκότητα αλλά και την ομορφιά. Αυτή δε η θηλυκότητα και ομορφιά του τρίτου προσώπου χαρακτηρίζεται εν γένει από την έννοια της 'βουβαμάρας'. Αυτή η κατάσταση της βουβαμάρα φυσικά ισοδυναμεί στο βαθύ ασυνείδητο με τον 'θάνατο'. Έτσι, μέσα από τον θάνατο θα έρθει η ζωή έχοντας διασχίσει μία διαδρομή απέραντης ταλαιπωρίας.

Ο Freud εξετάζοντας υλικό τραγικών και κωμικών συγγραμμάτων φτάνει και στην έννοια του 'χρόνου' και της 'τάξης' των ψυχικών πραγμάτων, διότι φυσικά έχοντας προσδιορίσει τις ακραίες καταστάσεις της ζωής και του θανάτου ως μια ασυνείδητη αναζήτηση, είναι αναπόφευκτο ότι αυτές θα οργανωθούν στον χώρο και στον χρόνο και θα καταστούν καθοριστικές συνιστώσες για κάθε τι άλλο.

Στο ερώτημα του κατά πόσον το θέμα της 'επιλογής' έχει μια συνειδητή διάσταση και σε αντιδιαστολή με την ασυνείδητη παράμετρο που προαναφέρθη ο Freud δικαίως μας πληροφορεί ότι η κατάσταση της δήθεν επιλογής είναι ένας 'αντιδραστικός σχηματισμός'. Ο σκοπός του είναι ένα είδος ψευδαίσθησης που επιθυμεί να έχει το άτομο για τις επιλογές που κάνει και οι οποίες φαινομενικά δεν έχουν καμία σχέση με το θάνατο.

Two Lies Told by Children

Στην σύντομη αυτή εργασία του ο Freud απομυθοποιεί τα ψέματα των παιδιών, είτε αυτά που έχουν να κάνουν με διαχείριση χρημάτων είτε αυτά τα οποία αναφέρονται στην τάση των παιδιών για υπεροψία και αυτοπροβολή, χρησιμοποιώντας δύο αντίστοιχα κλινικά παραδείγματα. Ο Freud περιγράφει την έκφραση αγάπης προς γονεϊκά πρότυπα του παιδιού όπου το ψέμα έχει ένα χαρακτήρα διορθωτικό μιας τραυματικού τύπου εμπειρίας. Η σύντομη αυτή εργασία του Freud αναδεικνύει για άλλη μια φορά την λειτουργία της σεξουαλικότητας σε ένα εντελώς ασυνείδητο επίπεδο που βιώνει ο άνθρωπος από την αρχή της ζωής.